

Antón Costas

Mala política, bona economia?

El bloqueig polític perjudica la continuïtat de la recuperació de l'economia espanyola? Aquesta és una pregunta que se'ns fa als economistes de manera recurrent aquests últims mesos. De la mateixa manera, se'ns pregunta amb insistència si l'anomenat "procés de desconexió" impulsat pels independentistes catalans està debilitant el dinamisme de l'economia catalana.

La resposta, en tots dos casos, és que no. Almenys a curt termini. Aquesta absència de perjudici econòmic no deixa de ser una sorpresa per a tothom. Inclosos els centres i instituts de previsió econòmica, tant espanyols com internacionals, que estan revisant a l'alça el creixement espanyol per al 2016. L'últim que ho ha fet ha estat el Fons Monetari Internacional fa uns dies.

Sembla com si l'economia s'hagués decidit a tirar pel seu compte, al marge de la política. Alguns han arribat a suggerir que la seva bona marxa potser es degui precisament a aquesta absència d'iniciativa governamental i parlamentària. Però convé no banalitzar la influència de la política per a una bona economia. Ara tornaré sobre aquesta qüestió.

Però, per què el to de l'economia és millor del pronosticat i no es ressent de la inestabilitat política? Al marge dels "vents de cua" procedents de l'exterior (preus del petroli, tipus d'interès baixos com a conseqüència de la nova política monetària laxa del Banc Central Europeu i tipus de canvi de l'euro), hi ha diverses raons internes.

Una raó és l'efecte rebot. Tota economia que es desploma tard o d'hora toca fons i rebot. Aquest efecte es va iniciar el 2014. Com més intensa hagi estat la caiguda, més fort acostuma a ser el rebot. La caiguda dels preus dels actius espanyols havia estat excessiva. La recuperació s'ha basat en l'aprofitament, especialment per inversors estrangers, de les oportunitats derivades d'aquesta caiguda excessiva del preu dels actius.

L'altra raó és l'efecte riquesa de

les famílies. L'augment de l'ocupació i, especialment, el del preu dels actius immobiliaris, ha impulsat fortament el consum el 2015 i el 2016. Cal tenir en compte que a Espanya més del 80% de primeres residències són de propietat i estan totalment deshipotecades. A diferència de la resta d'Europa, les famílies (espanyoles) estalvien més en habitatge que en comptes corrents. La recuperació

Sembla com si l'economia s'hagués decidit a tirar pel seu compte, al marge de la política

fa que millori la confiança de les famílies i que es produeixi un efecte riquesa que estimula el consum.

La tercera raó és la fortalesa competitiva d'una part del teixit empresarial. No tot va ser una festa, com moltes vegades s'ha dit, durant els anys d'expansió del crèdit. Moltes empreses van aprofitar per fer un important esforç de modernització.

Aquesta productivitat i competitivitat ha estat dormant durant un temps. Però s'ha activat a partir de la crisi. El bon comportament de les exportacions de béns i serveis d'alt valor afegit és un indicador excel·lent. Aquesta millora de productivitat no s'ha esgotat, pot créixer amb l'augment de la dimensió de les empreses i de la mida del mercat exterior. Moltes inversions estrangeres estan entrant en empreses espanyoles per aprofitar aquesta potencialitat.

Pot durar, aquest cicle de creixement? Sí, sempre que el consum i la inversió no es debilitin. Fins quan? Fa uns dies, escoltant una interessantíssima intervenció d'Antonio Huertas, el president de Mapfre, en el Cercle d'Economia, va sorgir una resposta a aquesta qüestió. Segons la seva opinió, l'economia espanyola encara té "pólvora per a dotze o catorze mesos". Fins ara cap projecte d'inversió no s'ha bloquejat per la situació política. Però el seu temor és que si més enllà d'aquelles dates no hi hagués un govern estable, l'economia se'n ressentiria.

Aquesta anàlisi és important per cridar l'atenció sobre dos riscos. El primer és comportar-nos com els "idiotes" d'Aristòtil. És a dir, caure en la temptació que, com que l'economia va bé, banalitzem la importància de la política i ens refugiem en la vida privada, ja sigui particular o empresarial. El resultat seria deixar que governin els corruptes i les castes internes dels partits.

En aquest sentit, el segon risc és que la política continuï segrestada per la ràbia i les preferències dels militants i els dirigents dels partits, més que pels interessos generals.

La política en aquest moment no representa el bé públic. No hi haurà estabilitat en la política espanyola si no s'afronten els problemes reals, entre els quals hi ha el problema territorial. El mateix es pot dir de la política catalana. La continuïtat del frontisme i de les decisions unilaterals impedeix l'estabilitat. Si no s'encarilen aquests dos rumbos, la mala política destruirà la bona economia. ●

JAVIER AGUILAR

A. COSTAS, catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona

Jordi Llavina

L'institut

Els més petits amb prou feines tenen dotze anys. A la classe, encara se'ls veu una mica encongits, i et pregunten si cal copiar l'enunciat dels exercicis o si poden fer servir un retolador per subratllar no sé què. Els més grans, a l'altra banda, han començat el seu darrer curs a l'institut. N'hi ha que fa sis anys que hi són, i en coneixen la mar de bé els trucs. Viuen aquella mena de xarbotament emocional propi de la seva edat ("aquesta ostentació, boja i procaç, de joventut"; però també ells han de desaparèixer, "ràfega de llavis molsuts i cossos bruns, per sempre irrecuperables", com va escriure Francesc Parcerisas en un poema memorable de *L'edat d'or*). Aquests últims, com els susdits, van arribar-hi essent molt tendres, i se n'aniran, al juny, amb l'estatura de persones

formades, perfectament adultes. Tot i això, encara no poden saber que aquest temps els quedarà indeleblement gravat en la memòria, i els gestos i les paraules que avui fan servir, no menys ineluctablement impresos en la consciència. I és que tot plegat, com el fet que la vida va ben de veres, són coses que un comença a comprendre-les més tard.

Passen sis anys en un mateix edifici –com em deia fa poc una alumna: obrint les mateixes odioses portes blau turquesa i contemplant els mateixos totxos vermells–, convivint amb els seus companys i professors, i aprenen regles gramaticals, i són capaços de resoldre, ells tots sols, problemes matemàtics d'una gran complexitat tot recorrent a equacions de tercer grau. Es van fent com a persones que hauran de ser útils a la societat. En les hores

moribundes de filosofia, deuran preguntar-se (i fins provaran de respondre o, si més no, d'aprofundir el dubte) en què consisteix allò que anomenem *l'èsser*, i quina quantitat d'això hi ha en cada un de nosaltres.

Comencen sent uns passerells, una espècie de tauleta de cera tova en què es pot traçar tota llei de signes i cal·ligrafies, i la majoria acabaran la seva singladura com a batxillers potser sospitant, però només sospitant, que allò que anomenem *l'èsser* va il·luminar-los completament el rostre (he estat a punt d'escriure *l'ànima*) en el temps de l'institut. No saben encara, per descomptat, que, en el futur, experimentaran molts moments feliços vivint de renda de tots aquests anys, recordant-los –anys que, per a alguns d'ells, deuran ser els millors de la seva vida–. ●

Pilar Rahola

Alarma

L'islam és religió i Estat, llibre i espasa", diu el lema central del fonamentalisme islàmic, l'organització més important del qual, mare i àvia de totes les organitzacions gihadistes, és la confraria dels Germans Musulmans. Aquesta organització, nascuda al canal de Suez el 1928, és la més influent de l'islamisme i tant els seus líders com el seu ideari són la mare dels ous del fenomen totalitari que aspira a dominar el món i, pel camí, ho arrasa tot.

Els seus mètodes d'implantació s'han demostrat tan eficaços com reeixits, i això explica la seva enorme influència social: d'una banda, creen una espessa xarxa d'escoles on s'adoctrina els nens per convertir-los en fanàtics islamistes; de l'altra, fan obra social a les zones més pobres, fet que els ha permès dominar territorials en diverses zones de l'islam, com Síria, Egipte o Palestina. Tot això és possible gràcies a quantitats ingents de diners que arriben de tot arreu, des de les fonts inesgotables del petrodòlar fins a donacions personals o desviació dels fons per a caritat dels bancs islàmics. No hi ha cap dubte en els seus plantejaments radicals, que passen des de la més dura homofòbia o misogínia fins a la per-

L'organització mare de l'islamisme radical, a punt d'obrir la primera escola islàmica a València

sistent lluita per imposar la llei islàmica a totes les seves zones de domini. És, sens dubte, la font d'ADN de l'islamofeixisme que intenta imposar-se amb diners, adoctrinament o violència, i en tots els casos amb una àmplia i seductora gamma d'arguments, referències històriques i dogmes que s'han anat travant al llarg dels temps.

Aquest devessall de virtuts que ha declarat la guerra a la democràcia està a punt d'obrir la primera escola islàmica d'Espanya a València, segons la informació publicada a El Confidencial. Si les dades són precises, l'organització ja hauria invertit dos milions d'euros en una parcel·la de 28.000 metres quadrats, i pretén *ensenyar* a 800 alumnes. Encara que han amagat l'autoria del projecte sota una xarxa d'organitzacions *innòcues*, que acostumen a gastar pomposos títols de "convivència", "integració" i "diàleg" –es deu tractar de l'humor negre islamista–, Daniel Iriarte ha pescat els líders del projecte, Faouzi ben Messaoud, Adda Tahar i Dhaou ben Salah Triki, casualment capdavanter dels Germans Musulmans a Espanya. La idea és simple, implantar el mateix mètode que ja els funciona a Suècia i en altres països i que camufla, sota una escola normal, un autèntic centre d'adoctrinament.

En aquest punt, la qüestió també és simple: ho permetrem? I abans que algú tregui l'espantall de les escoles catòliques i bla, bla, els recordo que no es tracta d'educar religiosament sinó d'adoctrinar ideològicament. Són enemics declarats i públics de la llibertat, que han influït en el fenomen gihadista que destrueix cervells i vides a tot el món. Permetre la seva implantació és instal·lar bombes de temps al cor de la nostra societat. ●